

Sygn. akt Ts 231/12

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 23.07. 2013 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Marek Kotlinowski

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej
Spółdzielni Mieszkaniowej w S w sprawie zgodności:

art. 417¹ § 1 i 2 w zw. z art. 417 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. –
Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, ze zm.) z

art. 2 i art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie badania zgodności art. 417¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, ze zm.) z art. 2 i art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE:

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 19 września 2012 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa w S (dalej: skarżąca) kwestionuje zgodność art. 417¹ § 1 i 2 w zw. z art. 417 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, ze zm.; dalej: k.c.) z art. 2 i art. 77 Konstytucji.

Skarga została sformułowana w związku z następującym stanem faktycznym. Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2008 r. (P 16/08, OTK ZU nr 10/A/2008 poz. 181) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 17¹⁴ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116, ze zm.; dalej: u.s.m.) w zakresie, w jakim zobowiązuje spółdzielnię do zawarcia umowy przeniesienia własności lokalu po dokonaniu przez członka spółdzielni lub osobę niebędącą członkiem spółdzielni wyłącznie spłat, o których mowa w pkt 1 i 2 tego przepisu, jest niezgodny z art. 64 ust. 2 i 3 w zw. z art. 21 ust. 2 Konstytucji. Trybunał odroczył uratę mocy obowiązującej tego przepisu o 12 miesięcy. Prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w P z dnia lipca 2010 r. (sygn. akt) zastąpił oświadczenie woli skarżącej o ustanowieniu odrębnej własności lokali na rzecz powodów. Sąd stwierdził, że skarżąca nie miała prawa uzależniać realizacji roszczenia, o którym mowa w art. 17¹⁴ ust. 1 u.s.m., od zapłaty na jej rzecz kosztów nabycia gruntu, na którym został posadowiony budynek. W związku z powyższym skarżąca wystąpiła z pozwem o odszkodowanie przeciwko Skarbowi Państwa z tytułu bezprawia legislacyjnego. Wyrokiem z dnia stycznia 2012 r. Sąd Rejonowy w P – Wydział I Cywilny w całości oddalił powództwo skarżącej. Sąd Okręgowy w P – Wydział XV Cywilny Odwoławczy oddalił apelację skarżącej (wyrok z dnia czerwca 2012 r., sygn. akt).

Zdaniem skarżącej wykluczenie możliwości dochodzenia odszkodowania za bezprawie legislacyjne w przypadku odroczenia utraty mocy obowiązującej niezgodnego z Konstytucją przepisu narusza art. 2 oraz art. 77 Konstytucji. Skarżąca podnosi, że pomimo stwierdzenia niezgodności z Konstytucją art. 17¹⁴ ust. 1 u.s.m. nie może dochodzić odszkodowania od Skarbu Państwa. Wynika to z braku możliwości przypisania działaniu ustawodawcy cechy bezprawności. Zgodnie z utrwaloną wykładnią zaskarżonych przepisów nie może dojść do deliktu konstytucyjnego w sytuacji odroczenia utraty mocy obowiązującej niezgodnego z Konstytucją przepisu. Skarżąca twierdzi, że przesłanka bezprawności na gruncie zaskarżonych przepisów powinna być uznawana za spełnioną w każdym przypadku, gdy Trybunał stwierdził niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją (bez względu na to, czy skorzystał z uprawnienia określonego w art. 190 ust. 3 Konstytucji).

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2013 r. skarżąca została wezwana do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: dokładne określenie przedmiotu skargi konstytucyjnej, sprecyzowanie wzorców kontroli skargi konstytucyjnej oraz dokładne wskazanie, jakie konstytucyjne prawa i wolności skarżącej i w jaki sposób doznały naruszenia.

W piśmie z 28 stycznia 2013 r. skarżąca doprecyzowała, że przedmiotem skargi jest art. 417¹ § 1 i 2 w zw. z art. 417 § 1 k.c., a wzorcami kontroli są art. 2 i art. 77 Konstytucji. Zdaniem skarżącej utrwalona w orzecznictwie wykładnia zaskarżonych przepisów doprowadziła do oddalenia jej powództwa o odszkodowanie. Pozbawiło to skarżącą prawa do odszkodowania, a także naruszyło zasadę sprawiedliwości społecznej oraz zaufania obywateli do stanowionego przez państwo prawa.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 36 ust. 1 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał Konstytucyjny bada, czy odpowiada ona określonym prawem wymogom. Zostały one zasadniczo uregulowane w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a uszczegółowione w art. 46–48 ustawy o TK. W niniejszej sprawie znaczenie mają następujące przesłanki. Zgodnie art. 79 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK przedmiotem skargi konstytucyjnej może być przepis, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego.

Trybunał stwierdza, że art. 417¹ § 2 k.c. nie był podstawą rozstrzygnięcia, z którym skarżąca wiąże naruszenie przysługujących jej praw i wolności konstytucyjnych. Przepis ten stanowi: „Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą”. Tymczasem podstawą oddalenia powództwa o odszkodowanie za wydanie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją był art. 417¹ § 1 w zw. z art. 417 § 1 k.c., a nie art. 417¹ § 2 k.c. Zdaniem Sądu Okręgowego w P – Wydział XV Cywilny Odwoławczy (wyrok z dnia czerwca 2012 r., sygn. akt

) „art. 417¹ § 1 k.c. przewiduje odpowiedzialność nie za szkody spowodowane wydaniem aktu normatywnego, lecz wywołane jego wejściem w życie i obowiązywaniem. (...) Jeżeli Trybunał, biorąc pod uwagę wszystkie

chronione Konstytucją wartości, decyduje się na utrzymanie w mocy przepisu sprzecznego z ustawą, umową międzynarodową lub Konstytucją, to tak długo, jak on obowiązuje, żadnemu zachowaniu, do którego ten przepis się odnosi, nie można przypisać cechy bezprawności”.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 36 ust. 3 w zw. z art. 49 ustawy o TK, należało odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w zakresie badania zgodności art. 417¹ § 2 k.c. z Konstytucją.